

El passat mes d'agost, el jutge especial Jorge Cepeda, que porta diversos casos relacionats amb les víctimes del cop d'estat de l'11 de setembre de 1973 a Xile, va decidir processar un oficial de l'exèrcit, l'exmajor Donato López Almenara, pel fet d'haver estat cap del regiment que va

assassinar el capellà empordanès Joan Alsina. Tot i que en un primer moment la Cort d'Apel·lacions va decidir posar-lo en llibertat, el fet que s'hagi processat aquest militar -fa uns quants anys hi va haver dos casos més, però es van beneficiar per la Llei d'Amnistia, ara en procés de dero-

gació- ha estat rebut amb satisfacció tant per la família d'Alsina com pels diferents col·lectius que han donat suport a aquestes accions judicials. D'altra banda, el Govern espanyol també ha decidit implicar-se en l'afet i donarà suport polític, jurídic, moral i econòmic al cas.

Xile vol fer justícia a Joan Alsina

Es processa un oficial de l'exèrcit per l'assassinat del capellà empordanès produït el 19 de setembre de 1973, arran del cop d'estat

JOSEP M. BERNILS

Al'altre costat de l'Atlàntic, a milers de quilòmetres de casa nostra, a Xile, s'ha estat parlant aquests dies d'un empordanès. I també a Madrid. Ens referim al sacerdot castelloní Joan Alsina i Hurtós, afusellat el 19 de setembre de 1973 -diumenge passat va fer 31 anys-, arran del cop d'estat militar protagonitzat per Augusto Pinochet vuit dies abans (és a dir, un altre 11-S).

El fet que se'n parli és perquè la justícia d'aquell país sud-americà vol processar l'exdictador, després d'haver començat amb diversos comandaments militars, encara vius, que van ser protagonistes del règim sanguinari -amb la mort i desaparició de centenars de persones- que va viure el país durant els anys immediats posteriors al cop. I la justícia també ha arribat per als responsables de la mort de mossèn Alsina.

El mes d'agost passat el jutge especial Jorge Cepeda, que porta diversos casos relacionats amb les víctimes del cop d'estat, va decidir processar un oficial de l'exèrcit xilè, concretament l'exmajor Donato López Almarza, el qual, segons la resolució judicial, estava al capdavant del regiment de Yungay, al qual pertanyia el personal de la patrulla militar que va detenir i assassinar el capellà.

LA QUERRELLA DE 1990 VA PRESCRIURE

L'advocat xilè que va presentar la querrel·la, Héctor Salazar, va manifestar la seva satisfacció per aquest processament, en considerar que "per primera vegada en 30 anys es fa justícia en aquest horrible crim". La querrel·la que va presentar la família l'any 1990 va prescriure, però deu anys més tard en varen presentar una altra, que en aquest cas va rebre en el seu moment el suport de diverses organitzacions, com l'Associació Catalana de Juristes Demòcrates, Juristes sense Fronteres, el Col·legi d'Advocats i l'Associació de Suport a les Organitzacions Popul·lars Xilenes.

Aquesta segona querrel·la és la que ha prosperat aquest estiu. Segons la resolució judicial, el capellà, que treballava en el moment del cop d'estat com a cap de personal de l'hospital San Juan de Dios de Santiago de Xile, va ser detingut immediatament després de la revolta i afusellat el 19 de setembre de 1973. Vuit dies més tard el seu cos, que abans de ser assassinat va ser torturat, va aparèixer flotant al riu Mapocho, que travessa la capital xilena.

El personal de la patrulla militar que va capturar i va assassinar el sacerdot empordanès pertanyia al regiment de Yungay, de la localitat de San Felipe, que estava a càrrec de López Almarza. La satisfacció dels querrellants és doble, ja que a més del processament hi ha el fet que el magistrat no ha volgut aplicar la Llei d'Amnistia imposada fa anys per Pinochet -que ara també se li vol retirar- per exonerar els militars implicats en violacions dels drets humans entre 1973 i 1978, els anys més durs de la dictadura.

La primera querrel·la presentada per la mort de Joan Alsina, l'any 1990, va ser

Joan Alsina a Castelló i la placa que recorda la seva mort en un pont de Xile

sobreseguda per prescripció i per l'amnistia. Durant el procés, l'exsoldat Nelson Bañados va confessar que ell i el capità Mario Caravés havien assassinat el capellà empordanès. El major Donato López Almarza va acusar el capità, ja mort per suïcida, de ser "un home conflictiu i violent". Bañados, que també es va suïcidar anys després, va revelar que el sacerdot, abans de ser afusellat, el va perdonar i el va beneir.

MÉS DADES SOBRE L'ASSASSINAT

La resolució del magistrat que es va donar a conèixer el mes passat indicava que "en ser detingut el sacerdot Joan Alsina, va ser colpejat i després traslladat a les instal·lacions de campanya d'un regiment" i que amb posterioritat "va ser tret de l'esmentat lloc i dins de les acci-

ons generalitzades i sistemàtiques per infondre temor en la població, tolerades i promogudes pel comandament del regiment, que materialment les executaven subordinats, i en correspondència a aquest patró, el sacerdot va ser assassinat mitjançant el metrallament per part d'un soldat".

Cal recordar que, segons els dos biografes de Joan Alsina, els també capellans gironins Ignasi Pujades i Joaquim Pla consideren que la detenció d'Alsina es va produir pel fet de ser el cap de personal de l'hospital més important de Santiago, amb prop de 3.000 persones al seu càrrec.

Després de ser detingut i una vegada empresonat, algú va explicar que Alsina era capellà. Per tal de confirmar-ho, els militars van demanar la presència de dos sacerdots perquè ho esbrinessin. Un

El Govern espanyol també s'hi implica

No cal perdre mai l'esperança. La setmana passada el Ple del Senat va aprovar el compromís del Govern de l'Estat d'implicar-se en el cas del sacerdot empordanès. Aquest va ser el compromís del secretari d'Estat de Política Exterior i Iberoamèrica, Bernardino León, al Senat, en resposta a una pregunta formulada pel senador d'ICV, Jaume Bosch.

En concret, el senador català va demanar al Govern espanyol "suport polític, jurídic, moral i econòmic" a la família de Joan Alsina, que després de deu anys de gestions davant la justícia xilena, només ha aconseguit darrerament el processament d'un comandament. Bernardino León es va comprometre a establir contacte amb la família castellonina per fer-li arribar el suport del Govern. Fins i tot el secretari d'Estat va demanar al senador català les dades per contactar ràpidament amb la germana del capellà castelloní.

Bosch ha manifestat que "encara que sigui amb retard, aquest és un acte de justícia que permetrà que la família i els amics del sacerdot assassinat comprovin que aquest cas no va ser una tragèdia individual, sinó un atac contra totes les persones que creuen en la democràcia". La notícia ha estat molt ben rebuda a Castelló d'Empúries.

d'ells, Joan Esteban Rodríguez, el va reconèixer de seguida i així ho va manifestar als militars. L'altre, Felipe Gutiérrez, era segons les dades que s'han publicat, "una persona exaltada, que treballa per al Ministeri de Defensa, que es va presentar uniformat i armat. Va declarar que Alsina era un marxista". Per aquesta declaració es va decidir afusellar-lo.

La sala setena de la Cort d'Apel·lacions xilena va resoldre, per dos vots a favor i un en contra, deixar en llibertat provisional el major de l'Exèrcit, abans de procedir al seu judici. Tot i això, López Almarza no podrà sortir immediatament en llibertat perquè actualment està empresonat de manera preventiva per una altra causa relacionada amb la vulneració dels drets humans, concretament per l'homicidi d'un menor d'edat el mateix mes de setembre de 1973 a la població xilena de Piconya.

La notícia del processament ha despertat esperança entre els col·lectius empordanesos que han anat seguint de prop, des de fa anys, totes les vicissituds del cas. La germana de Joan Alsina, Maria, ha demanat que les responsabilitats no s'han d'acabar en aquest processament, sinó que cal implicar l'exdictador xilè Augusto Pinochet, tant per la mort del seu germà com per la resta d'assassinats i desapareguts que hi va haver després del cop d'estat de l'11 de setembre.